

Роман Іванович Янчій
(до 70-річчя з дня народження)

22 липня 2013 року виповнилося 70 років з дня народження і 40 років наукової та педагогічної діяльності доктора біологічних наук, завідувача відділу імунології і цитотоксичних сироваток Інституту фізіології ім. О.О. Богомольця НАН України, професора Романа Івановича Янчія. Р.І. Янчій народився 22 липня 1943 р. в с. Саджавка Надвірнянського району Івано-Франківської області в селянській сім'ї. Трудову діяльність розпочав в 1962 р. ветеринарним санітаром Чортківської райветлікарні на Тернопільщині, а після закінчення Бучацького зооветеринарного технікуму (1963 р.) працював зооветтехніком навчально-дослідного господарства Копичинського сільськогосподарського технікуму. Після служби в лавах Радянської Армії (1964–1967 рр.) закінчив біологічний факультет Чернівецького державного університету ім. Юрія Федьковича (1972 р.). Подальша професійно наукова діяльність Р.І. Янчія пов'язана з Інститутом фізіології ім.

О.О. Богомольця НАН України: він пройшов шлях від стажиста-дослідника, аспіранта, молодшого, старшого та провідного наукового співробітника до завідувача відділу імунології та цитотоксичних сироваток. У 1980 р. захистив кандидатську дисертацію на тему «Электрофизиологическое исследование действия антикардиальных антител на сердечную мышцу», науковим керівником був проф. Ильевич М.В. Наукова тематика відділу (а раніше він мав назви: відділ біологічно активних речовин, експериментальної терапії, якими керував відомий вчений професор Ю.О. Спасокукоцький) була продовженням ідей О.О. Богомольця з вивченням дії специфічних імунних сироваток на організм тварин і людини. В 2001 р. захистив докторську дисертацію «Механізми антитілоіндукованої модуляції кальцієвого гомеостазу в клітинах мішенях» (науковий консультант – д.б.н. І.М. Алексеева). Р.І. Янчій був піонером у використанні електрофізіологічних методичних підходів для з'ясування клітинно-молекулярних механізмів дії серцевих антитіл на організм. Виконані наукові праці і їх публікації сприяли визнанню використання методичних підходів і отриманню нових даних з механізму дії антитіл і дали можливість Р.І. Янчію на запрошення Б. Янковича (Югославія) в 1989 р. працювати в його лабораторії з електрофізіологічних досліджень впливу антитіл на процеси збудження в нервових клітинах. Основні напрямки його багатогранної наукової діяльності пов'язані з вивченням молекулярно-генетичних механізмів дії специфічних імунних чинників на організм людини і тварин, що є продовженням досліджень, закладених академіком О.О. Богомольцем – про реактивуючу і патогенетичну дію антитіл. Р.І. Янчію належать оригінальні модельні електрофізіологічні й імунологічні дослідження супротиорганних антитіл на серце, печінку та статеві клітини жіночих і чоловічих систем, які дають змогу з'ясувати їх природу,

біологічну і функціональну дію. На основі теоретичних і прикладних технологій ним розроблені методичні підходи і отримані нові біологічні стимулятори для підвищення продуктивної здатності і відтворюючої функції тварин (корів – АОЦС-к і свиноматок – АОЦС-с), які знайшли своє практичне застосування на великих промислових тваринницьких комплексах в Україні, Білорусі та Росії. Він є автором двох препаратів для лікування безпліддя гормонального генезу в жінок і розладів статевої функції у чоловіків. Нині Роман Іванович і його співробітники вивчають молекулярно-генетичні процеси розвитку гамет ссавців для оцінки їх фізіологічної придатності та можливості використання в новітніх репродуктивних технологіях екстракорпорального запліднення. Чимало сил і енергії віддає Р.І. Янчій педагогічній роботі та підготовці наукових кадрів. Багато років Р.І. Янчій працює професором Національного технічного університету «Київський політехнічний інститут», де розробив програмні матеріали і читає лекції з основ фізіології, біомедицини, молекулярної біології. Він підготував 12 магістрів і 10 спеціалістів з біології, електроніки і біомедицини. Доречно відзначити, що Р.І. Янчій є одним із перших викладачів природничого факультету при відновленні навчального закладу Києво-Могилянська академія та кафедр біофізики та фізіології медичного інституту Асоціації

народної медицини. Р.І. Янчій є членом редакційних рад трьох журналів медико-біологічного профілю та двох спеціалізованих рад із захисту кандидатських і докторських дисертацій, є лауреатом премії О.О. Богомольця НАН України, нагороджений медаллю «XX лет победы в ВОВ 1941–1945 гг.», нагороджений почесною грамотою Президії НАН України, йому присвоєно звання «Кращий винахідник НАН України», він брав активну участь у громадсько-корисній роботі Інституту, де в 1986–1988 рр. очолював профспілкову організацію. Одна з найбільших заслуг Р.І. Янчія – його постійна увага і піклування про молодь. Він завжди радіє успіхам своїх учнів, опікується їх подальшим науковим шляхом. Серед його учнів – 3 кандидати та 2 доктори наук. Р.І. Янчій є автором і співавтором двох монографій, 220 наукових праць, 4 методичних рекомендацій, 5 авторських свідоцтв і патентів України. В особі Р.І. Янчія поєднані прекрасні організаторські здібності, людська невідкупна доброта, наукова інтуїція і творчий пошук, висока професійна вимогливість до себе та колег по роботі. Свій ювілей Роман Іванович зустрічає в розквіті творчих сил, життєвої енергії і наукових задумів.

Співробітники Інституту фізіології ім. О.О. Богомольця НАНУ щиро і сердечно вітають ювіляра, бажають йому доброго здоров'я, щастя, радості, наснаги та нових задумів і злетів.